

ATLAS INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL ON SOCIAL SCIENCES

Open Access Refereed E-Journal & Refereed & Indexed
ISSN:2619-936X

Vol:5, Issue:20

2019

pp.481-494

Article Arrival Date: 01.07.2019

Published Date: 21.07.2019

LİSE ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI¹

HIGH SCHOOL STUDENTS ' METAPHORIC PERCEPTIONS ON THE CONCEPT OF MUSIC

Melike ÇAKAN UZUNKAVAK

Yüksek Lisans Öğrencisi Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, ckn.melike@gmail.com, Bursa/Türkiye

Doç. Dr. Gülnihal GÜL

Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, GSE Bölümü, Müzik Eğitimi ABD, gulnihalgul@gmail.com, Bursa/Türkiye

Doi Number : <http://dx.doi.org/10.31568/atlas.333>
Article Type : Research Article

ÖZET

İnsanın duygularını, düşüncelerini seslerle ifade etmeye çalıştığı bir sanat dalı olarak tanımlanan müzik kavramı; onun toplumsal, duyuşsal ve bilişsel yapılanma sürecine katkıda bulunarak yaşayış şekillerine yön vermekte ve hayatının her aşamasında yer almaktadır. Seslerle anlatım yolu işlevi ile fayda sağlamanın yanında müzik; bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevleriyle de bireyin yaşamına yön vermektedir. Bütün bu işlevleri ile bireyin yaratıcılık ve kişilik gelişimlerine katkıda bulunan müzik; eğitsel yönü ile etkili ve verimli bir araç olarak kullanılmakta; toplumun ve bireyin ihtiyaç ve beklentilerine göre şekillenmekte, çağın gereklerine uygun bilimsel ve teknolojik gelişmeleri içermekte ve müzik bilinci kazandırmaya odaklı yönü ile eğitim aracı ve alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Müzik eğitimi ile öğrencilerin çağdaş bir eğitim süreci içerisinde çağın gerekleri de dikkate alınarak sanatsal ve teknolojik gelişmeler ile birlikte müzikal benliklerini ve algılarını geliştirerek hem ulusal hem de uluslararası kültürleri yakından tanımaları amaçlanmaktadır. Bu nedenle lise öğrencilerinin “müzik” kavramına ilişkin ne tür bir algıya sahip olduklarının belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmüştür. Bu çalışmanın amacı lise öğrencilerinin “müzik” kavramına ilişkin betimlemeler yaparken kullandıkları metaforları belirlemek ve bu metaforları seçme nedenlerini ortaya koymaktır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 Eğitim-Öğretim yılı Trabzon Affan Kitapçıoğlu Anadolu Lisesine devam eden 248 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma verileri açık uçlu soru formu aracılığıyla toplanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden “Müzik ..... gibidir. Çünkü.....” cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Elde edilen veriler nitel araştırma yöntemlerinden içerik analiz tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Çalışma sonunda “müzik” kavramı hakkında bozkır, çocuk parkı, doğa, ayna, su, yemek gibi ifadelerin yer aldığı toplam 96 metafor belirlenmiştir. Lise öğrencilerinin oluşturduğu bu metaforlar toplam 7 kategori altında sınıflandırılmıştır. Elde edilen metaforlar incelendiğinde, “müzik” kavramının birden fazla ve birbirinden farklı metaforlarla açıklandığı, bu metaforların ağırlıklı olarak huzur veren/rahatlatıcı/dinlendirici/tedavi edici yönüyle müzik ve duyguları ortaya çıkaran/ifade eden yönüyle müzik kategorilerinde toplandığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Müzik, lise öğrencileri, metaforik algı

ABSTRACT

The concept of music, which is defined as a branch of art in which people try to express their feelings and thoughts through sounds; contributes to the social, affective and cognitive structuring process of the people and

¹ Bu çalışma, 12-14 Temmuz 2019 tarihinde gerçekleşmiş olan Taras Şevçenko 3. Sosyal Bilimler Kongresi'nde sunulacak olan bildirinin genişletilmiş halidir.

directs the ways of life and takes place at every stage of their life. In addition to benefiting from the way of narration by means of sounds, music directs the individual's life through individual, social, cultural and economic functions. Music that contributes to the individual's creativity and personality development with these functions is used as an effective and efficient tool with educational aspect; In this process, it appears as an educational tool and area with the scientific and technological developments appropriate to the requirements of the age and society which is shaped according to the needs and expectations of the individual. The aim of music education is to enable students to develop an understanding of both national and international cultures by developing their musical ego and perceptions along with artistic and technological developments. With this thought, it is seen that it is important to determine what kind of perceptions of the students who take music education within the scope of formal education about the concept of "music". The aim of this study is to determine the metaphors used by high school students in describing the concept of "music" and to reveal the reasons for choosing these metaphors. The study group consisted of 248 students from 2018-2019 Academic Year Trabzon Affan Kitapçıoğlu Anatolian High School. The data were collected through an open-ended questionnaire. The students were asked to complete the sentence "Music is like ..... because.....". The data were analyzed by using the content analysis technique from qualitative research methods. As a result of the study, total of 96 metaphors have been determined about the concept of af music including steppe, playground, nature, mirror, water and food. These metaphors constituted by high school students are classified under 7 categories. When the metaphors are analyzed, it is seen that the concept of music is explained with different and more than one metaphors, and these metaphors are gathered predominantly in the categories that reveals the peaceful / soothing / relaxing / therapeutic aspects of music and emotions.

Key words: Music, high school students, metaphoric perception

1. GİRİŞ

Duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri sesler ve ses kaynaklarının katkısıyla belli amaç ve yöntemlerle belli güzellik anlayışıyla ifade eden bir bütün olarak müzik; her toplumda bireylere yön vermiş ve onların yaşamlarının her aşamasında yer alarak duyuşsal ve bilişsel yapılanma süreçlerine katkıda bulunmuştur (Uçan, 1994: 51; Say, 2008: 356; Cüceloğlu Önder ve Yıldız, 2017: 99; Eren, 2018: 701).

Çok yönlü ve karmaşık işlevleri olan müzik kavramı bireye sadece seslerle anlatım yolu işlevi ile değil; aynı zamanda bireysel, toplumsal, kültürel ve ekonomik işlevleriyle de katkı sağlamaktadır (Uçan, 1994: 18; Babacan, 2014: 125; Eren, 2018: 702). Müzik, söz konusu işlevleriyle bireyin yaratıcılık ve kişilik gelişimine katkıda bulunarak eğitimsel işlevini de kazanmakta; bireyi müzikal yeterli, müzikal kavram ve uygulamalar yönünden geliştirdiğinde eğitim alanı, disiplinler arası eğitimde öğretimin etkili ve verimli olması amacıyla kullanıldığında ise eğitim aracı olmaktadır (Uçan, 1994: 23; Özen, 2004: 58; Yazıcı, 2016: 234).

Müziğin özellikle eğitimsel işlevi söz konusu olduğunda belirlenen amaçlar doğrultusunda planlanan, toplumun ve bireylerin ihtiyaçlarına ve beklentilerine göre şekillenen, çağın gereklerine uygun bilimsel ve teknolojik gelişmeleri de içeren ve müzik bilincini kazandırmaya odaklı programların bu eğitim sürecini kapsamaları gerekli görülmektedir (Köroğlu, 2014: 130; Albuz & Demirci, 2018: 88). Bu kapsamda bireyin müzikal zekasını geliştirmeye yönelik olarak müziksel bilgi ve davranış edindirme amacı ile gerçekleştirilen planlı bir davranış değiştirme süreci olarak müzik eğitimi yaygın ve örgün eğitim kurumlarında gerçekleştirilmekte; örgün eğitimde ilköğretim ve ortaöğretim programlarında yer alan müzik eğitimi yoluyla bireyin sosyal ve kültürel gelişimine katkıda bulunmak; kendisini ve çevresini keşfederek estetik bakış açısı kazandırmak amaçlanmaktadır.

Milli Eğitim Bakanlığı 9. 10. 11. ve 12. sınıflar Müzik Dersi Ortaöğretim Programı incelendiğinde; müzik eğitimi yolu ile öğrencilerin İstiklal Marşı'mızla beraber milli birlik ve bütünlüğünü şekillendiren-pekiştiren marşları doğru ve etkili seslendirmeleri, müzik alanında yapılan çalışmaları ve gelişmeleri takip etmeleri, müziğe yönelik olumlu tutum sergileyerek müzik etkinliklerine yönelmeleri, müzik dilini doğru kullanmaları, müzik dağarcığı

oluşturmaları, bilinçli bir müzik dinleyicisi olmaları ve evrensel bir müzik kültürüne sahip olmaları beklenmektedir (MEB, 2018: 12).

Bu kapsamda gerçekleştirilen müzik eğitimi ile çağdaş bir eğitim sürecinde öğrencilerin müzikal benlik ve algılarının gelişmesi, ulusal ve uluslararası kültürleri yakından tanımaları amaçlanmaktadır. Bu amaç ile gerçekleştirilen müzik eğitimi doğrultusunda lise öğrencilerinin “müzik” kavramına ilişkin ne tür bir algıya sahip olduklarının belirlenmesi gerektiği düşünülmüştür. Bu algıların tespitinde bir anlam yapısını başka bir anlam yapısı ile ifade etme işlemi olan metaforlar kullanılabilir (Kövesces, 2002; akt: Gültekin, 2013: 128).

Müzik, sanat ve eğitim alanında ulusal ve uluslararası yapılan çalışmalarda metaforik algıya yönelik olarak pek çok araştırmanın yapıldığı tespit edilmiştir (Schalkwyk, 2002; Öztürk, 2007; Erarslan Çapan, 2010; Şahin, 2013; Mustan Dönmez & Karaburun, 2013; Gouzouasis, 2013; Tulunay Ateş, 2016; Acar Güvendir ve Özer Özkan, 2016; Fidan & Fidan, 2016; Tez & Aydın Uygun, 2016). Metaforlar bireyin soyut, karmaşık ya da kuramsal bir olguyu bilinen ile bilinmeyi ilişkilendirmesine; güçlü zihinsel bir algı aracı olarak durum ve algılayışlarını etkileyen kavramlar arasında yeni anlamlandırmalar oluşturmasına olanak sağlamaktadır (Geçit & Gencer, 2011: 3; Eren, 2018: 703).

Bu araştırma ile lise öğrencilerinin “müzik” kavramına ilişkin algılarını metaforlar aracılığıyla ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1- Lise öğrencileri “müzik” kavramına ilişkin algılarını ortaya koymada hangi metaforları kullanmıştır?

2- Lise öğrencilerinin “müzik” kavramına ilişkin algıladıkları metaforlar hangi kavramsal kategoriler altında sunulmaktadır?

2.YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın deseni, örnekleme ve verilerin elde edilmesine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.1.Araştırma Deseni

Bu çalışmada lise öğrencilerinin “müzik” kavramına yönelik metaforik algılarının belirlenmesi amacı ile nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Fenomenolojik araştırma insan olgusu üzerine odaklanmış, tümevarımsal tanımlayıcı bir araştırma yöntemi olarak yaşanmış tecrübelerin ifade edilmesinin veya dış vuruluşunun anlamlarını tanımlamaktadır (Akturan & Esen, 2008: 89).

Nitel sosyal olguları anlamada hem betimleme hem de karşılama araçları olarak kullanılabilen metaforlar, bir şeyi başka bir şey açısından anlamaya ve deneyimlemeye olanak sağlamaktadır (Ertük, 2017: 3; Kılcan, 2019: 50).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 Eğitim – Öğretim yılı Trabzon Affan Kitapçioğlu Anadolu Lisesine devam eden 248 öğrenci oluşturmaktadır. Katılımcıların seçiminde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme kullanılmıştır. Bu örnekleme yöntemindeki amaç, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumların çalışmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 79).

Tablo.1 Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Bilgileri

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Kadın	144	58
	Erkek	104	42
Yaş	14-15	73	23,4
	16-17	131	52,8
	18 ve üzeri	44	29
Sınıf	9.Sınıf	63	25,4
	10.Sınıf	49	19,8
	11.Sınıf	64	25,8
	12.Sınıf	72	29
Toplam		248	100

Tablo 1’de de görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin %58’i kadın, %42’si erkektir. Öğrencilerin %29,4’ünün 14-15 yaş; %52,8’inin 16-17 yaş ve %17,8’inin 18 ve üzeri yaşta oldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin %25,4’ünün 9. sınıf; %19,8’inin 10. sınıf; %25,8’inin 11. sınıf ve %29’unun 12. sınıf kademesinde oldukları belirlenmiştir.

2.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın veri toplama sürecinde, araştırmaya katılan lise öğrencilerinin “müzik” kavramına ilişkin metaforik algılarını ortaya koymak amacıyla her bir öğrenciye “müzik ..... gibidir. Çünkü .....” yazılı olan yarı yapılandırılmış form verilmiştir. Bir araştırma aracı olarak kullanıldığı araştırmalarda metaforlar, bir şeyi başka bir şey açısından anlamaya ve deneyimlemeye olanak sağlamaktadır (Akyol, 2019: 50).

2.4. Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi bireylerin davranışları hakkında dolaylı yollarla çalışma ve incelenen dokümandaki ifadelerin belirli özelliklerini nicel bir yolla tanımlama, nitelendirme ve bu yolla da metne ilişkin çıkarımlarda bulunma fırsatı sunmaktadır (Kılcan, 2019: 94; Gönc Şavran, 2012: 94).

Öğrencilerin geliştirdikleri metaforların analiz edilmesi ve yorumlanmasında (1) metaforların belirlenmesi (kodlama), (2) metaforların sınıflandırılması (tasnif), (3) kategori geliştirme, (4) geçerlik ve güvenilirliği sağlama, (5) verileri bilgisayar ortamına aktarma olmak üzere 5 aşamalı değerlendirme süreci temel alınmıştır (Saban,2009: 285).

(1) *Kodlama Aşaması*: Öncelikle mevcut sayı olan 248 öğrencinin oluşturduğu metaforlar bilgisayarda word üzerinde alfabetik olarak sıralanarak bir liste oluşturulmuştur. Bundan sonraki aşamada öğrencilerin metaforları açık ve anlaşılır biçimde ifade edip etmedikleri incelenmiş; incelenenler arasında 85 adet form, ifade edilen metafora ilişkin anlamlı bir gerekçe sunulmaması sebebiyle elenmiş ve elemeyen sonra oluşturulan metaforlar kodlanmıştır.

(2) *Sınıflandırma (tasnif) Aşaması*: Bu aşamada geçerli bulunan 96 metafor tekrar alfabetik olarak sıralanmış ve tek tek kodlanmıştır. Kimi metaforlar benzer yönleriyle düzenlenmiş ve eş anlamlı ya da ilişkili anlama sahip metaforlar aynı kod altında birleştirilmiştir.

(3) *Kategori Geliştirme Aşaması*: Öğrenciler tarafından üretilen metaforlar ve bu metaforların gerekçeleri dikkate alınarak araştırmacı tarafından kategorilere ayrılmıştır. Bu işlem sırasında 96 metafor ilişkilendirilmiş ve 7 farklı kavramsal kategori elde edilmiştir.

(4) *Geçerlik ve Güvenirlik Aşaması*: Bu doğrultuda öncelikle araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için araştırmadan elde edilen 7 kavramsal kategori altında verilen metaforların söz konusu kavramsal kategoriyi temsil edip etmediğini belirlemek amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Bu amaç doğrultusunda uzmana 96 metaforun yer aldığı ve 7 kavramsal kategorinin adlarının ve özelliklerinin yer aldığı 2 liste verilmiştir. Uzmanın bu iki listeyi de

kullanarak birinci listedeki metaforları ikinci listedeki kategoriler ile eşleştirmesi istenmiştir. Uzman tarafından yapılan eşleştirme, araştırmacı tarafından yapılan eşleştirme ile karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalardaki görüş birliği ve görüş ayrılığı tespit edildikten sonra araştırmacının güvenilirliği Miles ve Huberman (1994)'ın (güvenirlilik = görüş birliği/görüş birliği + görüş ayrılığı) formülüyle hesaplanmıştır. Nitel araştırmalarda bu hesaplamaların sonucunda %90 ve üzeri uyum sağlaması kabul edilebilir güvenilirlik oranıdır (Saban, 2009: 285). Bu araştırmada güvenilirlik = $93/93+3=0.968$ olarak hesaplanmış olup, % 97 oranında bir uzlaşma sağlanmıştır.

(5) *Verilerin Bilgisayar Ortamına Aktarılması Aşaması*: Bütün veriler bilgisayar ortamına aktarılarak frekans (f) ve yüzde (%) hesaplandı.

3. BULGULAR

Araştırmadan elde edilen bulgular genel olarak incelendiğinde lise öğrencilerinin “müzik” kavramına ilişkin olarak toplam 96 metafor ürettikleri belirlenmiştir. Aşağıdaki tabloda öğrencilerin ürettikleri metaforlar alfabetik olarak frekans ve yüzdeleri ile gösterilmektedir.

Tablo 2’ de de görüldüğü gibi bu metaforlardan 77 tanesi yalnızca 1 kez kullanılmıştır. Bunlar; ağaç, anne, antidepresan, ay, ayakkabı, bozkır, cennete bir yolculuk, çizgi, çocuk parkı, dans, dar ağacı, deniz, deniz manzarası, dert ortağı, dinlenme seansı, DNA, doğa ve uyku, duyguların notası, düşünce ve duygular, elmas, eski sevgili, evren, fotoğraf çekmek, futbol, gürültü, güzel konuşmak, hayal, hayal kurmak, hayat ve yolculuk, hayatın anlamsız sesi, hayatın felsefesi, hislerin aynası, huzur ve hayal, huzur, huzurlu bir hayat, ışık, iftarsız oruç, ilham kaynağı, insanın rotası, iyi bir arkadaş, kaçış kapısı, kaçış yolu, kalıp, kapı, karakter, kaybolan puzzle parçası, kimya, köpek yavrusu sevmek, kuş sesi, mavi, mutluluk, oyun oynayan çocuk, oyun, öğretmen, ölüm, paralel evren, pijama, pizza, psikolog, renk, ritim, ruhun ilacı, ruhun sesi, sakinleştirici, sanat, sevdiği kişiyle olmak, sevgi, sığınak, sürpriz, şiir, tablo, uyku, ülke, vücuttaki kan, yamaç paraşütü, yaşam enerjisi, yaşam, yemek ve uyku, yiyecek – içecek’ tir. Geriye kalan 21 metaforu temsil eden katılımcı sayısı 2 ile 13 arasında değişmektedir. Frekans değeri bakımından lise öğrencileri tarafından ifade edilen metaforların sıralaması şu şekildedir: Frekans değeri bakımından; 2 kez tercih edilen metaforlar; çikolata, matematik, oksijen, Trabzonspor, tutku, uzay ; 3 kez tercih edilen metaforlar; doğa, kitap, terapi; 4 kez tercih edilen metaforlar; arkadaş, ayna; 5 kez tercih edilen tek metafor nefes; 6 kez tercih edilen tek metafor su; 7 kez tercih edilen metaforlar; aşk, ruhun gıdası, yemek; 8 kez tercih edilen tek metafor ruh; 13 kez tercih edilen tek metafor hayat olmuştur.

Tablo 2. Lise Öğrencilerinin “Müzik” Kavramına İlişkin Ürettikleri Metaforların Alfabetik Dağılımı

No	Metafor	f	%	No	Metafor	f	%
1	Ağaç	1	0,61	49	Kapı	1	0,61
2	Anne	1	0,61	50	Karakter	1	0,61
3	Antidepresan	1	0,61	51	Kaybolan puzzle parçası	1	0,61
4	Arkadaş	4	2,45	52	Kimya	1	0,61
5	Aşk	7	4,29	53	Kitap	3	1,84
6	Ay	1	0,61	54	Köpek yavrusu sevmek	1	0,61
7	Ayakkabı	1	0,61	55	Kuş sesi	1	0,61
8	Ayna	4	2,45	56	Matematik	2	1,22
9	Bozkır	1	0,61	57	Mavi	1	0,61
10	Cennete bir yolculuk	1	0,61	58	Mutluluk	1	0,61
11	Çikolata	2	1,22	59	Nefes	5	3,06
12	Çizgi	1	0,61	60	Oksijen	2	1,22
13	Çocuk parkı	1	0,61	61	Oyun oynayan çocuk	1	0,61
14	Dans	1	0,61	62	Oyun	1	0,61
15	Dar ağacı	1	0,61	63	Öğretmen	1	0,61
16	Deniz	1	0,61	64	Ölüm	1	0,61

17	Deniz manzarası	1	0,61	65	Paralel evren	1	0,61
18	Dert ortağı	1	0,61	66	Pijama	1	0,61
19	Dinlenme seansı	1	0,61	67	Pizza	1	0,61
20	DNA	1	0,61	68	Psikolog	1	0,61
21	Doğa	3	1,84	69	Renk	1	0,61
22	Doğa ve Uyku	1	0,61	70	Ritim	1	0,61
23	Duyguların notası	1	0,61	71	Ruh	8	4,91
24	Düşünce ve duygular	1	0,61	72	Ruhun gıdası	7	4,29
25	Elmas	1	0,61	73	Ruhun İlacı	1	0,61
26	Eski sevgili	1	0,61	74	Ruhun sesi	1	0,61
27	Evren	1	0,61	75	Sakinleştirici	1	0,61
28	Fotoğraf çekmek	1	0,61	76	Sanat	1	0,61
29	Futbol	1	0,61	77	Sevdiği kişiyle olmak	1	0,61
30	Gürültü	1	0,61	78	Sevgi	1	0,61
31	Güzel konuşmak	1	0,61	79	Sığınak	1	0,61
32	Hayal	1	0,61	80	Su	6	3,68
33	Hayal kurmak	1	0,61	81	Sürpriz	1	0,61
34	Hayat	13	7,98	82	Şiir	1	0,61
35	Hayat ve yolculuk	1	0,61	83	Tablo	1	0,61
36	Hayatın anlamsız sesi	1	0,61	84	Terapi	3	1,84
37	Hayatın felsefesi	1	0,61	85	Trabzonspor	2	1,22
38	Hislerin aynası	1	0,61	86	Tutku	2	1,22
39	Huzur ve hayal	1	0,61	87	Uyku	1	0,61
40	Huzur	1	0,61	88	Uzay	2	1,22
41	Huzurlu bir hayat	1	0,61	89	Ülke	1	0,61
42	Işık	1	0,61	90	Vücuttaki kan	1	0,61
43	İftarsız oruç	1	0,61	91	Yamaç paraşütü	1	0,61
44	İlaç	4	2,45	92	Yaşam enerjisi	1	0,61
45	İlham kaynağı	1	0,61	93	Yaşam	1	0,61
46	İnsanın rotası	1	0,61	94	Yemek	7	4,29
47	Kaçış kapısı	1	0,61	95	Yemek ve Uyku	1	0,61
48	Kalıp	1	0,61	96	Yiyecek - içecek	1	0,61
Toplam						163	100

Lise öğrencilerinin “müzik” kavramına ilişkin olarak ürettikleri metaforlar 7 kavramsal kategori altında toplanmıştır. Bu kategorilerin başlıkları şu şekildedir: (I) Bir ihtiyaca hitap eden/destekleyen yönüyle müzik; (II) Duyguları ortaya çıkaran/ifade eden yönüyle müzik; (III) Huzur veren/rahatlatıcı/dinlendirici/tedavi edici yönüyle müzik; (IV) Motive edici/mutluluk ve enerji veren yönüyle müzik; (V) Eğlendirici/hayata renk veren yönüyle müzik; (VI) Eğitici/öğretici/yönlendirici yönüyle müzik; (VII) Özgürleştirici/keşfe yönlendirici yönüyle müzik. Lise öğrencilerinin “müzik” kavramına ilişkin ürettikleri metaforların ait olduğu kategoriler Tablo 3’te gösterilmiştir.

Tablo 3. Lise Öğrencilerinin “Müzik” Kavramına İlişkin Ürettikleri Metaforların Kategorilere Göre Sayısal Dağılımı

No	Kategoriler	f	%
I	Bir ihtiyaca hitap eden / destekleyen yönüyle müzik	32	19,63
II	Duyguları ortaya çıkaran / ifade eden yönüyle müzik	42	25,76
III	Huzur veren/ rahatlatıcı/dinlendirici/tedavi edici yönüyle müzik	47	28,83
IV	Motive edici/mutluluk ve enerji veren yönüyle müzik	22	13,49
V	Eğlendirici/hayata renk veren yönüyle müzik	7	4,30
VI	Eğitici/öğretici/yönlendirici yönüyle müzik	7	4,30
VII	Özgürleştirici/keşfe yönlendirici yönüyle müzik	6	3,69
Toplam		163	100

Tablo 3’te gösterilen kategoriler incelendiğinde aynı metaforların birden çok kategori altında toplandığı görülmektedir. Bunun nedeni aynı metaforu tercih eden lise öğrencilerinin “çünkü...” ile devam eden gerekçe açıklamalarında metafora farklı anlamlar yüklemeleridir. Tablo 3 incelendiğinde 7 kavramsal kategoride toplanan metaforlar en büyük yoğunlukla

%28,83'lük bir oranla *huzur veren/rahatlatıcı/dinlendirici/tedavi edici yönüyle müzik* kategorisinde bulunmaktadır. Bunun hemen ardından %25,76'luk oranla *duyguları ortaya çıkaran/ifade eden yönüyle müzik* kategorisi gelmektedir. Diğer kategoriler ise oran sırası ile *bir ihtiyaca hitap eden/destekleyen yönüyle müzik* (%19,63), *motive edici/mutluluk ve enerji veren yönüyle* (%13,49), *özgürleştirici/keşfe yönlendirici yönüyle müzik* (%4,30), *eğlendirici/hayata renk veren yönüyle müzik* (%4,30), *eğitici/ öğretici/yönlendirici yönüyle müzik* (%3,69) gelmektedir.

Aşağıda sırasıyla her bir kategorinin altında sınıflandırılan metaforlar frekans ve yüzdeleriyle yer almaktadır.

Kategori I: Bir ihtiyaca hitap eden/ destekleyen yönüyle müzik

Bir ihtiyaca hitap eden/destekleyen yönüyle müzik kategorisi altında 32 lise öğrencisi tarafından 16 farklı metafor oluşturulmuştur.

Tablo 4. *Bir İhtiyaca Hitap Eden/ Destekleyen Yönüyle Müzik Kategorisi Altında Yer Alan Metaforların Alfabetik Sırayla Frekans ve Yüzdeleri*

No	Metafor	f	%	No	Metafor	f	%
1	Ağaç	1	3,1	9	Ritim	1	3,1
2	Arkadaş	3	9,4	10	Ruh	2	6,25
3	Evren	1	3,1	11	Ruhun gıdası	1	3,1
4	Hayat	1	3,1	12	Su	5	15,75
5	İftarsız oruç	1	3,1	13	Vücuttaki kan	1	3,1
6	İlaç	2	6,25	14	Yemek	5	15,75
7	Nefes	5	15,7	15	Yemek ve uyku	1	3,1
8	Oksijen	1	3,1	16	Yiyecek-içecek	1	3,1
Toplam						32	100

Tablo 4'te yer alan metaforlardan 1 kez tercih edilenler ağaç, evren, hayat, iftarsız oruç, oksijen, ritim, ruhun gıdası, vücuttaki kan, yemek ve uyku, yiyecek-içecek şeklindedir. Dağılıma bakıldığında en çok tercih edilen metaforlar nefes, su ve yemek olmuştur. Lise öğrencilerinin bu kategoride oluşturduğu metaforların bazıları şu şekildedir:

“Müzik oksijen gibidir. Çünkü onunla nefes alıyoruz” (Ö.135)

“Müzik yiyecek içecek gibidir. Çünkü bir ihtiyaçtır onsuz yaşayamayız.” (Ö.137)

“Müzik benim için yemek gibidir. Çünkü o olmadan kendimi aç hissediyorum, yani müziksiz hayat olmaz.” (Ö.138)

“Müzik nefes gibidir. Çünkü hayatta nefes almadan yaşanmaz.” (Ö.139)

“Müzik nefes gibidir. Çünkü içine çekmezsen hayatın biter.” (Ö.140)

“Müzik ilaç gibidir. Çünkü her ihtiyacım olduğunda bir müzik açıp dinliyorum, iyileşiyorum.” (Ö.145)

“Müzik ilaç gibidir. Çünkü neredeyse her soruna onunla ufakta olsa çözümler buluruz.” (Ö.146)

“Müzik vücuttaki kan gibidir. Çünkü onsuz yaşam mümkün değildir.” (Ö.157)

Kategori II: Duyguları ortaya çıkaran/ifade eden yönüyle müzik

Duyguları ortaya çıkaran/ifade eden yönüyle müzik kategorisi altında 42 lise öğrencisi tarafından 30 farklı metafor oluşturulmuştur.

Tablo 5. Duyguları Ortaya Çıkaran/İfade Eden Yönüyle Müzik Kategorisi Altında Yer Alan Metaforların Alfabetik Sırayla Frekans ve Yüzdeleri

No	Metafor	f	%	No	Metafor	f	%
1	Anne	1	2,38	16	İlaç	1	2,38
2	Aşk	4	9,5	17	Kapı	1	2,38
3	Ay	1	2,38	18	Karakter	1	2,38
4	Ayna	4	9,5	19	Kaybolan puzzle parçası	1	2,38
5	Bozkır	1	2,38	20	Ölüm	1	2,38
6	Dar ağacı	1	2,38	21	Ruh	2	4,76
7	Deniz	1	2,38	22	Ruhun gıdası	1	2,38
8	Elmas	1	2,38	23	Ruhun sesi	1	2,38
9	Eski sevgili	1	2,38	24	Şiir	1	2,38
10	Futbol	1	2,38	25	Trabzonspor	1	2,38
11	Gürültü	1	2,38	26	Tutku	2	4,76
12	Hayat	5	12	27	Uzay	1	2,38
13	Hayatın anlamsız sesi	1	2,38	28	Yaşam enerjisi	1	2,38
14	Hayatın felsefesi	1	2,38	29	Yaşam	1	2,38
15	Hislerin aynası	1	2,38	30	Yemek	1	2,38
Toplam						42	100

Tablo 5’te yer alan metaforlardan 1 kez tercih edilenler anne, ay, bozkır, dar ağacı, deniz, elmas, eski sevgili, futbol, gürültü, hayatın anlamsız sesi, hayatın felsefesi, hislerin aynası, ilaç, kapı, karakter, kaybolan puzzle parçası, ölüm, ruhun gıdası, ruhun sesi, şiir, Trabzonspor, uzay, yaşam enerjisi, yaşam ve yemektir. Dağılıma bakıldığında 5 kez tek tercih edilen metafor hayat’tır. Öğrencilerinin bu kategoride oluşturduğu metaforlardan bazı örnekler aşağıda verilmiştir:

“Müzik hayatın anlamsız sesi gibidir. Çünkü müziği dinlemeyi ve söylemeyi hiç sevmem.” (Ö.63)

“Müzik aşk gibidir. Çünkü bağılandığın zaman bırakamazsın”. (Ö.71)

“Müzik eski sevgili gibidir. Çünkü ağlatır.” (Ö.86)

“Müzik anne gibidir. Çünkü heyecan ve duygu doludur.” (Ö.82)

“Müzik aşk gibidir. Çünkü tutkuludur.” (Ö.93)

“Müzik dar ağacı gibidir. Çünkü öldürür.” (Ö.98)

“Müzik kapı gibidir. Çünkü herkes kendi dünyasının kapısının ardındaki duygularını düşüncelerini düşünür.” (Ö.108)

Kategori (III): Huzur veren/rahatlatıcı/dinlendirici/tedavi edici yönüyle müzik

Huzur veren/rahatlatıcı/dinlendirici/tedavi edici yönüyle müzik kategorisi altında 47 öğrenci 37 farklı metafor oluşturmuştur.

Tablo 6. Huzur veren/Rahatlatıcı/Dinlendirici/Tedavi Edici Yönüyle Müzik Kategorisi Altında Yer Alan Metaforların Alfabetik Sırayla Frekans ve Yüzdeleri

No	Metafor	f	%	No	Metafor	f	%
1	Antidepresan	1	2,13	19	Kaçış kapısı	1	2,13
2	Aşk	2	4,25	20	Kitap	4	8,5
3	Cennete bir yolculuk	1	2,13	21	Kuş sesi	1	2,13
4	Deniz	1	2,13	22	Mavi	1	2,13
5	Dert ortağı	1	2,13	23	Mutluluk	1	2,13
6	Dinlenme seansı	1	2,13	24	Oksijen	1	2,13
7	DNA	1	2,13	25	Pijama	1	2,13
8	Doğa ve uyku	2	4,25	26	Psikoloji	1	2,13
9	Doğa	1	2,13	27	Ruh	1	2,13
10	Duyguların notaları	1	2,13	28	Ruhun gıdası	4	8,5

11	Güzel konuşma	1	2,13	29	Ruhun ilacı	1	2,13
12	Hayal kurmak	1	2,13	30	Sakinleştirici	1	2,13
13	Hayat	1	2,13	31	Sanat	1	2,13
14	Huzur ve hayal	1	2,13	32	Sevdiğiyle beraber olmak	1	2,13
15	Huzur	1	2,13	33	Sığınak	1	2,13
16	İlaç	1	2,13	34	Su	1	2,13
17	İlham kaynağı	1	2,13	35	Terapi	3	6,38
18	İnsanın rotası	1	2,13	36	Uyku	1	2,13
				37	Yamaç Paraşütü	1	2,13
Toplam						47	100

Tablo 6.'da yer alan metaforlardan en çok tercih edilen metafor ruhun gıdası'dır. Dağılıma bakıldığında 2 kez tercih edilen metaforlar aşk, doğa ve uyku' dur; 3 kez tercih edilen metafor kitap'tır. Geri kalan 33 metafor birer kez tercih edilen antidepresan,, cennete yolculuk, deniz, dert ortağı, dinlenme seansı, DNA, doğa, duyguların notaları, güzel konuşma, hayal kurmak, hayat, huzur ve hayal, huzur, ila., ilham kaynağı, insanın rotası, kaçış kapısı, kuş sesi, mavi, mutluluk, oksijen, pijama, psikoloji, ruh, ruhun ilacı, sakınleştirici, sanat, sevdiği ile beraber olmak, sığınak, su, uyku ve yamaç paraşütü' dür. Lise öğrencilerinin bu kategoride oluşturduğu metaforların bazıları şu şekildedir:

“Müzik terapi gibidir. Çünkü dinledikçe huzur bulur ruhumuz.” (Ö.212)

“Müzik sakınleştirici gibidir. Çünkü insanı rahatlatır.” (Ö.219)

“Müzik ruh gibidir. Çünkü ruhu ve hayatı yaşanabilir kılar.” (Ö.221)

“Müzik terapi gibidir. Çünkü müzik dinlerken bütün dertlerimden ve sıkıntularımın arınıyorum.” (Ö.234)

“Müzik psikolog gibidir. Çünkü içimizde ne varsa alıp götürür.” (Ö.235)

“Müzik anti-depresan gibidir. Çünkü dinlediğimde rahatlıyorum.” (Ö.236)

Kategori (IV): Motive edici/mutluluk ve enerji veren yönüyle müzik Motive edici/mutluluk ve enerji veren yönüyle müzik kategorisi altında 22 lise öğrencisi 17 farklı metafor oluşturmuştur.

Tablo 7. Motive Edici/ Mutluluk ve Enerji Veren Yönüyle Müzik Kategorisi Altında Yer Alan Metaforların Alfabetik Sırayla Frekans ve Yüzdeleri

No	Metafor	f	%	No	Metafor	f	%
1	Arkadaş	1	4,55	9	Matematik	1	4,55
2	Çikolata	2	9	10	Oyun	1	4,55
3	Çocuk parkı	1	4,55	11	Pizza	1	4,55
4	Hayal	1	4,55	12	Ruh	1	4,55
5	Hayat ve yolculuk	1	4,55	13	Ruhun gıdası	1	4,55
6	Hayat	5	22,72	14	Sevgi	1	4,55
7	Huzurlu bir hayat	1	4,55	15	Sürpriz	1	4,55
8	Köpek yavrusu sevmek	1	4,55	16	Trabzonspor	1	4,55
				17	Yemek	1	4,55
Toplam						22	100

Tablo 7. incelendiğinde lise öğrencileri tarafından en çok tercih edilen metafor hayat' tır. Dağılıma bakıldığında 2 kez tercih edilen tek metafor çikolata; birer kez tercih edilen metaforlar arkadaş, çocuk parkı, hayal, hayat ve yolculuk, huzurlu bir hayat, köpek yavrusu sevmek, matematik, oyun, pizza, ruh, ruhun gıdası, sevgi, sürpriz, Trabzonspor ve yemek' tir. Öğrencilerin bu kategoride oluşturduğu metaforlardan bazılarında şu şekilde örnek verilebilir:

“Müzik arkadaş gibidir. Çünkü mutlu da olsan üzgün de olsan her zaman yanında olup sana enerji verir.” (Ö.206)

“Müzik arkadaş gibidir. Üzülüşümüzde bizi mutlu eder.” (Ö.202)

“Müzik hayat gibidir. Çünkü dinlediğinde çok mutlu olursun.” (Ö.176)

“Müzik hayat ve yolculuk gibidir. Çünkü dinlediğimizde ya da söylediğimizde insanı aşırı derece rahatlatır, mutlu eder.” (Ö.64)

“Müzik köpek yavrusu sevmek gibidir. Çünkü müzik dinledikçe de mutlu oluruz.” (Ö.66)

Kategori (V): Eğlendirici/hayata renk veren yönüyle müzik

Eğlendirici/hayata renk veren yönüyle müzik kategorisi altında 7 öğrenci 7 farklı metafor oluşturmuştur.

Tablo 8. Eğlendirici/ Hayata Renk Veren Yönüyle Müzik Kategorisi Altında Yer Alan Metaforların Alfabetik Sırayla Frekans ve Yüzdeleri

No	Metafor	f	%
1	Aşk	1	14,3
2	Dans	1	14,3
3	Fotoğraf çekmek	1	14,3
4	Hayat	1	14,3
5	Oyun oynayan çocuk	1	14,3
6	Ruh	1	14,3
7	Tablo	1	14,3
Toplam		7	100

Tablo 8 incelendiğinde her bir metaforun öğrenciler tarafından birer kez tercih ettiği görülmektedir. Öğrencilerin bu kategoride oluşturdukları metaforlar şu şekildedir:

“Müzik oyun oynayan çocuk gibidir. İnsanı bazen sebepsizce bazen de sebepli bir şekilde eğlendirir.”(Ö.121)

“Müzik oyun gibidir. Çünkü sadece çocuklara aitmiş gibi görünen ama aslında tüm dünyanın ruhunu neşelendiren bir kavramdır.” (Ö. 111)

“Müzik dans gibidir. Çünkü onunla hareket ettikçe mutluluk verir.” (Ö.57)

“Müzik fotoğraf çekmek gibidir. Çünkü beni fotoğraf çekmenin mutlu ettiği gibi müzik dinlemekte mutlu eder.” (Ö.55)

“Müzik tablo gibidir. Çünkü insanların zevklerine göre şekillenir.”

Kategori (VI): Eğitici/öğretici/yönlendirici yönüyle müzik

Eğitici/öğretici/yönlendirici yönüyle müzik kategorisi altında 7 lise öğrencisi 7 farklı metafor oluşturmuştur.

Tablo 9. Eğitici/ Öğretici/ Yönlendirici Yönüyle Müzik Kategorisi Altında Yer Alan Metaforların Alfabetik Sırayla Frekans ve Yüzdeleri

No	Metafor	f	%
1	Çizgi	1	14,3
2	Kalıp	1	14,3
3	Kimya	1	14,3
4	Matematik	1	14,3
5	Öğretmen	1	14,3
6	Renk	1	14,3
7	Uzay	1	14,3
Toplam		7	100

Tablo 9 incelendiğinde her bir metaforun öğrenciler tarafından birer kez tercih edildiği görülmektedir. Öğrencilerin bu kategoride oluşturdukları metaforlar şu şekildedir:

“Müzik benim için renk gibidir. Müzik sayesinde insanlar her türlü duyguyu yaşayarak hayatına yön verebilir.” (Ö. 32)

“Müzik kimya gibidir. Çünkü araştırdıkça farklı şeyler elde edersin.” (Ö. 124)

“Müzik matematik gibidir. Çünkü matematik hayatımın her yerinde olduğu gibi müzikte her yerde vardır.” (Ö.125)

“Müzik öğretmen gibidir. Çünkü her zaman öğretecek bir şeyi vardır.” (Ö. 126)

Kategori (VII): Özgürleştirici/ keşfe yönlendirici yönüyle müzik

Özgürleştirici/keşfe yönlendirici yönüyle müzik kategorisi altında 6 öğrenci 6 farklı metafor oluşturmuştur.

Tablo 10. Özgürleştirici/ Keşfe Yönlendirici Yönüyle Müzik Kategorisi Altında Yer Alan Metaforların Alfabetik Sırayla Frekans ve Yüzdeleri

No	Metafor	f	%
1	Ayakkabı	1	16.67
2	Doğa	1	16.67
3	Işık	1	16.67
4	Kaçış yolu	1	16.67
5	Paralel evren	1	16.67
6	Ülke	1	16.67
Toplam		6	100

Tablo 10 incelendiğinde her bir metaforun öğrenciler tarafından birer kez tercih edildiği görülmektedir. Öğrencilerin bu kategoride oluşturdukları metaforlar şu şekildedir:

“Müzik ayakkabı gibidir. Çünkü müzik herkese göre farklı nitelik taşır ve herkesin beğenisi farklıdır.” (Ö.53)

“Müzik kaçış yolu gibidir. Çünkü her zaman farklı bir kapı açar.” (Ö.34)

“Müzik ülke gibidir. Çünkü içinde kendimi buluyorum.” (Ö. 33)

“Müzik paralel evren gibidir. Çünkü kulaklığı taktığın zaman kendi evrenimle ilişkin kesilir.” (Ö.31)

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Lise öğrencilerinin “müzik” kavramına ilişkin algılarının incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmada araştırmanın sonucunda öğrencilerin “müzik” kavramını pek çok farklı metaforla tanımladıkları; 163 lise öğrencisinin oluşturduğu toplamda 96 metaforun %80.2’sinin yalnızca 1 öğrenci tarafından tercih edildiği, ortak olarak en çok oluşturulan metafor ifadesinin ise “hayat” (%7.98) olduğu tespit edilmiştir. Bunu takiben en sık tercih edilen metafor ifadeleri ise ruh (%4,91), yemek (4,29), ruhun gıdası (4,29), aşk (4,29), su (3,68) olarak belirlenmiştir.

Toplumsal ve kültürel bir varlık olan insan yaşamında çok yönlü boyutları ile önemli bir yeri olan müzik; eğitimsel boyutu ile bireyin toplumsal, kültürel ve müziksel çevre ile etkileşimini sağlamakta ve bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimine de yön vermektedir (Uçan, 2005, s. 30). Bu kapsamda bu araştırmadan elde edilen sonuçlar da öğrencilerin “müzik” kavramına ilişkin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimlerine yön veren farklı algılarının oluştuğunu göstermektedir. Araştırma sonuçlarından elde edilen bulgularda 163 öğrenciden alınan veriler ancak 96 metafora indirgenebilmiştir. Eren (2018) yapmış olduğu çalışmada özel eğitim öğretmeni adaylarının “müzik” kavramına ilişkin metaforik algılarını incelemiş ve benzer şekilde öğretmen adaylarının bu kavrama ilişkin oldukça farklı algılarının olduğunu tespit etmiştir.

Araştırma sonucunda öğrencilerin “müzik” kavramına ilişkin metaforik algılarına yönelik 7 kategori elde edilmiştir. Buna göre öğrencilerin “müzik” kavramını en çok *huzur veren/rahatlatici/dinlendirici/tedavi edici yönüyle* (%28,83), takiben *duyguları ortaya*

çıkaran/ifade eden yönüyle (%25,76), bir ihtiyaca hitap eden/destekleyen yönüyle (%19,63), motive edici/mutluluk ve enerji veren yönüyle (%13,49) algıladıkları tespit edilmiştir. Farklı grupların “müzik” kavramına ilişkin metaforik algılarının tespitine yönelik olarak bir çok araştırmada da benzer sonuçların elde edildiği görülmektedir. Düzgören ve Gerekten (2017)’in anadolu lisesi öğrencilerinin “müzik dersi” ne ilişkin metaforik algılarını tespit etmek amacıyla yapmış oldukları çalışmada elde ettikleri kategoriler arasında yer alan “müzik dersi bir gereksinimdir”, “müzik dersinin duygular üzerinde etkisi vardır”, “müzik dersi hayatın bir parçasıdır” kategorilerinin araştırmamızda elde edilen kategoriler ile örtüştüğü görülmektedir.

Eğlendirici/hayata renk veren yönüyle (%4,30), eğitici/öğretici/yönlendirici yönüyle (%4,30), özgürleştirici/keşfe yönlendirici yönüyle (%3,69) kategorilerinde müziğe ilişkin oluşturulan metaforların diğer kategorilere göre daha az sayıda olduğu belirlenmiştir. Benzer şekilde Tez ve Uygun Aydınar (2016)’in yapmış oldukları çalışmada elde ettikleri kavramsal kategorilerden biri olan “eğlendiren/mutluluk veren bir ders olan müzik dersi” kategorisinin de çalışmamızı destekler nitelikte olduğu tespit edilmiştir.

Bu çalışmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda lise öğrencilerinin “müzik” kavramına ilişkin algılarının açıklanmasında bu kavramın farklı yönlerine vurgu yapan pek çok metafor ürettikleri görülmektedir. Öğrencilerin “müzik” kavramına ilişkin algılarının ortaya çıkarılması kendilerini tanımaları ve müziğin onların bilişsel, duyuşsal ve psikolojik gelişimlerine katkı sağlayan yönünü ortaya çıkarmaları açısından önemli görülmekte; bu algıların ortaya çıkarılmasının örgün eğitim kapsamında gerçekleştirilecek müzik eğitiminde daha kapsamlı ve verimli çalışmaların gerçekleşmesine katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Acar Güvendir, M. & Özer Özkan, Y. (2016). “Öğretmen Adaylarının Ölçme ve Değerlendirme Dersine Yönelik Algılarının Metaforlar Yoluyla Belirlenmesi”, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 47: 91-105.

Akturan, U. & Esen, A. (2008). Fenomenoloji. (Ed: Türker Baş & Ulun Akturan). Nitel Araştırma Yöntemleri “NVivo 7.0 ile Nitel Veri Analizi”, ss.83-98, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Akyol, C. (2019). Metaforların Kullanım Alanları ve Faydaları. (Ed: Bahadır Kılcan), Metafor ve Eğitimde Metaforik Çalışmalar İçin Bir Uygulama Rehberi, ss.49-87, Pegem Akademi, Ankara.

Albuz, A. & Demirci, B. (2018). “2006 İlköğretim Müzik Dersi Öğretim Programı ile 2018 İlkokul ve Ortaokul Müzik Dersi Öğretim Programının Karşılaştırmalı Kuramsal Çerçeve Analizi.” Atatürk üniversitesi güzel sanatlar enstitüsü dergisi, 41: 86-95.

Ateş Tulunay, Ö. (2016). “Öğrencilerin Öğretmen ve Okul Metaforları”, International Journal of Contemporary Educational Studies, 2(1): 78-93.

Babacan, E. (2014). “AGSL Öğrencilerinin Müzik Kavramına İlişkin Algıları: Metafor Analizi”, Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 3 (1): 124-132.

Çapan Erarslan, B. (2010). “Öğretmen Adaylarının Üstün Yetenekli Öğrencilere İlişkin Metaforik Algıları”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3(12): 140-154.

Dönmez Mustan, B. & Karaburun, D. (2013). “Türk Halk Müziği Sözlerinde “Metaforik Anlatım Geleneği”, International Periodical For The Linguager, Literature and History of Turkish or Turkic, 8(4): 1081-1097.

- Eren, B. (2018). “Özel Öğretim Öğretmeni Adaylarının “Müzik” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları”, Turkish Studies Educational Sciences, 13 (19): 697-716.
- Ertürk, R. (2017). “İlkokul Öğrencilerinin “Öğretmen” Kavramına İlişkin Metaforik Algıları”, E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi, 8 (3): 1-15.
- Fidan, B. & Fidan, M. (2016). “Ortaokul Öğrencilerinin Görsel Sanatlar Dersi Kavramına İlişkin Metaforik Algıları”, Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6 (2): 159-166.
- Geçit, Y. & Gençer, G. (2011). “Sınıf Öğretmenliği 1. Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Algılarının Metafor Yoluyla Belirlenmesi (Rize Üniversitesi Örneği)”, Marmara Coğrafya Dergisi, 23: 1-19.
- Gouzouasis, P. (2013). “The Metaphor of Tonality in Artography”, UNESCO Observatory Multi-Disciplinary Journal in the Arts, 3(1): 1-18.
- Gönç Şavran, T. (2012). Nicel ve Nitel Araştırmalarda Kullanılan Araştırma Teknikleri. (Ed: Temmuz Gönç Şavran), Sosyolojide Araştırma Yöntem ve Teknikleri, ss. 64-104, Anadolu Üniversitesi Web-Ofset, Eskişehir.
- Gültekin, M. (2013). “İlköğretim Öğretmen Adaylarının Eğitim Programı Kavramına Yükladıkları Metaforlar”, Eğitim ve Bilim Dergisi, 38 (169): 126-141.
- Kılcan, B. (2019). Eğitim Bilimlerinde Metaforların Veri Toplama Aracı Olarak Kullanılması, Örnek Bir Uygulama. (Ed: Bahadır Kılcan), Metafor ve Eğitimde Metaforik Çalışmalar İçin Bir Uygulama Rehberi, ss.89-108, Pegem Akademi, Ankara.
- Köroğlu, N.G. (2014). “İlköğretim İkinci Kademe Müzik Öğretmenlerinin 2006 Müzik Dersi Öğretim Programına Yönelik Görüşleri”, Sanat Eğitimi Dergisi, 2 (1): 127-141.
- Miles, M. B., & Huberman, A. M. (1994). Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook. (2nd ed), Thousand Oaks, CA: Sage.
- MEB, Milli Eğitim Bakanlığı, <http://mufredat.meb.gov.tr>
- Önder Cüceloğlu, G. & Yıldız, E. (2017). “İlkokul 4. Sınıf ve Ortaokul 5. Sınıf Müzik Dersi Öğretim Programında Yer Alan Kazanımların Gerçekleşme Durumuna İlişkin Ders Öğretmenlerinin Görüşleri (Çankırı İli Örneği)”, Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi, 3 (2): 98-113.
- Özen, N. (2004). “Çalgı Eğitiminde Yararlanılan Müzik Eğitimi Yöntemleri”, GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24, (2): 57-63.
- Öztürk, Ç. (2007). “Sosyal Bilgiler, Sınıf ve Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının “Coğrafya” Kavramına Yönelik Metafor Durumları”, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, 8 (2): 55-69.
- Saban, A. (2009). “Öğretmen Adaylarının Öğrenci Kavramına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler”, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7(2): 281-326.
- Say, A. (2009). Müzik Sözlüğü. Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.
- Schalkwyk, V.J.G. (2002). “Music As a Metaphor For Thesis Writing”, The Qualitative Report, 7 (2): 1-14.
- Şahin, B. (2013). “Öğretmen Adaylarının “Matematik Öğretmeni”, “Matematik” ve “Matematik Dersi” Kavramlarına İlişkin Sahip Oldukları Metaforik Algılar”, Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 9(1): 313-321.

Tez, İ. & Uygun Aydın, M. (2016). “Ortaokul Öğrencilerinin Müzik Dersi ve Müzik Öğretmenine İlişkin Algılarının Metaforik Analizi”, Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi, 6(2): 415-453.

Uçan, A. (1994). İnsan ve Müzik, İnsan ve Sanat Eğitimi, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

Uçan, A. (2005). Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Ankara.

Yazıcı, T. (2016). “İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersi Öğretimi Kazanım Boyutları ile İlgili Sınıf Öğretmenleri Görüşleri”, The Journal of Academic Social Science Studies, 46: 233-246

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, Ankara.

